

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Eu de la ora de la septembrie
Din 1/2 dintr-un
Pentru pentru, pentru
pe unu intru... 10 v. v.
pentru de unu... 12 v. v.
pentru... 3 v. v.
Pentru de unu... 10 v. v.
pentru de unu... 12 v. v.
pentru... 3 v. v.
pentru de unu... 10 v. v.
pentru de unu... 12 v. v.
pentru... 3 v. v.

Cu 1 iuliu se incepe semestrul alu doiua a. c.
pentru care deshidema abonamente nou la
„Concordia” cu preturiu de pana acumu,
ce se vedu in fruntea diurnalului.

OO. DD. editorii nostri-cun rogati a grabi
cu reînnoirea prenumeratiunilor, era cei cu restan-
tie — ai rafii socotele pentru delaturarea incur-
caturilor in apeditiunea diurnalului.

REVISTA POLITICA.

Pesta 7/18. Juniu 1865.

Diurnalul oficial de din 17. l. c. ni aduce
una apendice la ordinitiunile de pana acumu
a supra presei.

Imperatul Napoleonu dupa retinerea de
la Alghu impartu multe auditiune, afara de
corpulu diplomatice si de ministri, primu capu
tuturoru oficiatilor. Ministri fecera raportu
fi-care desclintu, Imperatul li esprimu turo-
ruru mulamirea sa de spriginu ce l'au datu
Imperatesei in tempulu regitiei. — Unu decretu
din 12. jun. statorosec finca sessiuniu corpulu
legislativu pe 20. l. c. — Monitorulu din 15.
l. c. domitiesco faima-cumca in Messicu se
voru trimite trupe nou epre intarvare ocupa-
tiunii. Caltza Messicu voru poredue noua atiti
barbati, caci se receru pentru a incolcu pe
ostasi a caroru tempu de servitiu se finasec
cu decursulu acestei lune. D'aci se vede c
ostea de ocupatiune francece in Messicu nece
se va maru, nece se va impuntuna.

Scirile ce sosescu din Roma pretindu a
sei cã misiuniu lui Vegeszi s'a incheiatu. Ne-
gotiatiunile politice conduse din partea Fran-
cie se voru incepe citu mai curundu. Multe
diurnale se credu a fi bine informate candu

afirma cã Imperatul Napoleone, care pana
acumu s'a nistiu a impiedu mai pe santulu
seamnu cu Victoru Emanuelu, acelu s'au avu de
scopu a induplecu li gurea de Vienna la o
asemenea impacare cu ei. — La Italia. Cu sesece
e in consonantia si scirea cumca guvernulu
austriacu aru fi suadindu Papei impacare in Italia.

Generalissimu turcescu basia Omer a
sostu la Roma, unde fu primitu de Santia
Sa Papa in 12. l. c. Totu intr'acesta di
generalulu Montebello dede un banchetu intru onore
lui Omer. Romanii lu credu pe Montebello de
cuvu mai mare la sustinu de ospete de datu
la padura grantiiloru romane in contru em-
perei brigantiiloru.

„Observatore Romano” demitiesco faima
cumca aru fi sostu la Roma baronulu Hubner
cu misiune de la marele principe de Toscana,
de la principu de Parma si Modena.

Dupa „Nazione” inca nu sunt complanate
pedecelu ce se opuna facoru juramantulu editu
d'ina partea episcopiloru. In 10. l. c. la Roma
trebul s'a tiena sedintia, o comisiune
constatatorie din noue cardenali, pentru a des-
bate cestiunile ce sunt in legatura cu misiuniu
lui Vegeszi.

Scirile ce sosescu din Madridu facu doveda
cã situatiunea ce dominu in astu tiera in dile
trecute, nu s'a molecintu inca pari acumu. O
correspondentia ce o primescu „Kol. Z.” inco-
noscentizera despre o conjuratiune militaru din
Valencia. Cea cuvintele acelu correspondintie
In Valencia s'a descoperitu o conjuratiune mi-
litare, dar fu si sugrumata de locu. Causa e
fere seriosa, pentru cã rola principale e a
colonelulu de la regimentulu statuatiu aici si
cu elu mai multi ofitieri. Rescolu a fi eperata
in nopta d'entre 10. si 11. l. c. Guvernulu turcu

orasiulu Rubio lu fece atentu pe comandan-
tele supremu alu militiei, acestu-a luã de locu
mesure energice si impiedec crumpera. Pe la
mediulu nopti, cu una ora in ante de tempulu
mesulu pentru crumpera, lu surprise pe colo-
nelu si pre ofitieri ce sediu la la Cortu unde
tuturoru, cari totu devenira prinsi, si fiindu c
ostasi din altu regimentu nu se retrageau de
la demanatiunea d'ina prinde pe conurati, d'aci
se deduce cã acestu conjuratiune n'au fostu latu.
Inteligendu comandantele militare cã si citu-va
cetatiuni sunt partasi conjuratiunii, merse la
casinu unde prinsi 13 persone. Scopulu rescolu-
ari nu se scie cu securitate, precum nece aceea
cã ora garnisulu s'au din altu craste avutu-a
scintia despre acelu? In 12. l. c. inisica
publica in orasiu nu fu turburata.

Marquez representativele Messieuili la Con-
stantinopolu predece Santaulu cuarta impote-
ritorie impreuna cu ordulu Vulturetic.

Adunarea nationala a Greciei s'a deschis
in 10. l. c. Cuventulu de tronul promite proleptu
numerosu de lege si de lege de la Cortu unde
va petrece 14 zile. Totu acelu e de prezentu
si contele Sponeck cu integru familia a sa.

Mai la vale editorii nostri se voru inco-
noscentia cã guvernulu Romaniei a asternutu
camereu una proiectu de lege pentru infintia-
rea unei bancu de note (bani de cartie). Intre
fundatori nu vedemu nece chiaru unu tuncu
romanescu. Pote cã acestu va fecu o surprindere
neplacuta unoru-a? Nu va face si celoru ce
scru cã omeni d'ostare mai buna din Romanu
si cei pe cari cortea i-au radacatu, posedu
niscoe cunoscentie economice cu multa mai an-
guste de catu se fi in stare a pune unu cru-
ceriu lunge altulu. Sunt multi caroru-a dacea
din intempleru li vine v'una capitala a mana
cugetati cã lu inlocu unde-va la ce-va? Ba nu!

FOISIORA.

Miorita

(Balada populara).

PARTEA I.

Vasile Alexandri.
Partea a II, a III, si IV. procurato
de subscritu pe busea pãrtii I.
(Dedicata Domnului V. Alexandri.)

Pe-una pitore de plau,
Pe-o gura de rain,
Ea vina cu calu, cu stelu
Se cobora n' vale
Tre ture de miorita
Cu trei cioabani,
Unu-a Ungureanu,
Unu-a Moldovanu,
Si una-a Franceanu,
Er' cã Ungureanu
Si cu calu Franceanu
Maru se vorbira
Si se svatirau,
Pe l'apasa de sora
Ca s'au mai emore
Pe calu Moldovanu,
Cã-o mai otomannu,
Si-are o mai multe,
Multe si corote,
Cai mai invetati,
Si cani mai barbati.

Er' cea miorita
Cu lana plavita
De trei dile necece
Gura nu-i mai tace
Eva nu-i mai place.

— Miorita las!
Lao, banas!
De trei dile n' cã
Gura nu-i mai tace;
Ori d'ia nu-i place,
Ori esei bolnavira
Miorita, miorita!

— „Prã iubite baci!
Dã-ti oile necece
La negrua zavoiu,
Cã-i d'ia de noi,
Si umbra de voi,
Stapani! stapani!
Ti-chiamu si-nu canu,
Cela mai voinescu,
Cela mai barbatu;
Cã l'apasa de sora
Au s'au si te-omore
Bacina Ungureanu,
Si cu calu Franceanu!

— Otia barasan!
De caci nesdravanu,
Si de-aci si se moru
Pe campu-de moloru,
S'au spui lui Franceanu
Si lui Ungureanu.
Ca s'au me ingropu
Aice pe-aprãpe,
In strãngu de oile,
S'au fã totu cu voi,
Cam d'iu deaslu stani,
Ca s'au mai audu canu,
Atea s'au li spui,
Er' la capu s'au pui:
Fierasni de fãgu,
Multa dice cu dragu,
Fierasni de socu,
Multa dice cu focu;
Fierasni de osu,
Multa dice dioslu!

Ventulu cãmã va batã,
Prin cã-o strãbatu,
Oile v'ora strãngi,
Pe mine m'ora plãngu
Ca lacrimi de sãngu!
Er' tu de omoru s'au
S'au nu spui loru;
S'au li spui curatu,
Cã m'ama insaratu
Cu mandra canasau
A lami miorita
Cã la miorita mea
A caditu o stãpã
Sorele si l'ara!
Mi-nu tãnuatu canu;
Bradi si palatãnu
L'ama avutu miorita
Preuti muntii mari,
Paseri lantari,
Pasercile mii,
Si stelu fãclii
Er' de-i instalu,
Si ti s'au v'ora
Maicuta betranu,
Cu brula de lãngã
Din cãlã lãcrãmandu
Pe campu alegãndu
Pe totu întredunã
Cãta totu diosinu
Cine m'ia vedutu
Cine-a cãnoscutu
Mandrua cioabanelu
Trasu pe tãrãnu inelu
Fatiatoru lui
Spunã lãptelul
Mastecãtoru lui
Spiculu grãslu
Sprãncãnelu lui
Punã corbulelu
Ochiloru lui.

Mur'a campulu m'au
Lu, miorita mea!
S'au te tãnu de cã
Si s'au spui curatu,
Cã m'ama insaratu
Cu feta de crãnu
Pe-o gura de rain;
Dar la cã miorita
S'au m'au spui dragutulu
Cã la miorita mea
A caditu o stãpã
C'ama avutu miorita
Bradi si palatãnu
Paseri lantari,
Pasercile mii,
Si stelu fãclii

Basila Moldovanu
Pun de ortomannu
Jute se porcescu
Tarmele-i rotescu
Spre negrua zavoiu
Multu plãcutu la oile
Dar pe lãnga sora
I-si chiamu si-nu canu
Dintre cani s'au
Pun ca nico lu
Cela mai credinciosu
Cela mai barbatu
Catiogulu de stana
Croscutu de-a sa mana
Cu zoru de mielpele
Pana ce nu tãriaru
— Catiogulu, catelu
Catielu voinescu

*) Miorita, ce sacru la una anu dupa sacro-
rea sa, dreptu acoru lãcrã de vãlãturã. V. B.

ei de locu si-tienu de cea mai santa detorinta a est in Evropa pentru a la chelul neobucine intre risetele strainilor speculanti, parc de acesti-au juratu a aduna bani numai in Romania, si ai chelul numai in strainatate. Dada de exceptiune vedem ici colb si câte un banchir roman, aia medicos il lui Israelu pentru a-i pune pedoce. Intr'adeveru e mare misiunea unei natii candu nise a paal in epoca de renascere, nu e d'ajunsu constitutiunismului, reorganizatiune judecarea, administratiune, militare, ci se recore o reorganizare generale in toate ramurile societati.

Cestuiune nationalitatu

scrie de Br. Josefa Rădău.

La prima privire, dăca acestuim numai pe conductorii partitiora, ni se pare că contradicție e o neputință d'a o complădi. D'o parte, intra interesu statulu se pretinde o astu-felu de centralistare, cu care ura e o neputință dezvoltare singurtecelora nationalitati; d'altra parte in memelu nationalitatu s'a făcut pretinziune cu cari nu e o neputință a face unu stat. Dar b're, aste pretinziuni umuze din natură lucrurilor s'au mai mult d'a putință.

Că se potema răspunde la acestă, se recore se deabatem.

1) Că gradul de centralistare se recore in patria noastră, pentru că statulu pot corespunde chiamare sa?

2) Cari sunt pretenziunile nationalitatu d'in patria, ca a carora a implinire s'au multam?

Să încearcăm deslegare acestora chestiuni.

VIII. Necesitate statulu si pretenziunile nationalitatilor. De candu se fundara state mari in Europa, si intr'acoste se aplică principiulu centralistarii, neei una statu nu mai pote subelate for d'unu grad de centralistare, care s'au scutosea neindemnita.

Acestă e o dispoziție comuna, nelei una țiera nu i s'a pututu opune: Sviața, Belgia, si Anglia dei sa, o sistemă centralistare baze facutuia, totu ai truca prin multe transformari in timpulu mai nou. D'aceia, creda că si noi, ori-cănu o alipim de vechiă, nostra sistemă municipală, nu vom pute incunguri una grada anumi de centralistare.

Necesitate centralistarii o recunoastem generalitate, dar aplicarea ei atarna de a situatiune internă si externă.

Cu căta cantu țiera are mai putine poteri, si

cu căta independență ei e amenintata mai mult d'in afară, cu atăta i trebas mai mare centralistare.

D'in contra, cu căta sunt mai multe podocele centralistarii ai interesele cu au suferi prin ea, cu atăta se recore introducere ei in măsura mai mica.

Daca vom aplica aceste la Ungaria, vedem că prin centralistare țiera va deveni in putințea d'auv influența la decidera chestiunilor europene.

Dreptă-aceia cantu s'au nu centralismu, pentru interese comune, cu sunt in favoarea unității.

Să vedem acum a cum s'au necesitate pretenziunile nationalitatilor o a astu-felu organizatiune?

Nemieu e mai greu de căta a defini scopulu misemintelor mari. Nationalitate nu pretinziu ntu ce-va, de căta ce sunt îndreptățite a pretinde. Ele pretinziu libertate egale, si o organizatiune in care se cuprind libertate.

Antorele paroda a dematit că sistemă municipal e in stare a mulțumii pretenziunile nationali, dar nu voiesc municipalitate de la 1848.

IX. Duce sistemă d'a deslegă cestuine nationalitatilor. Prima sistemă a a celor cu afirma că cestuine nationalitatilor numai asi e o putință a o deslegă: dăca suera droptoriulu si-carei nationalitati se va detemuriu prin lege in precisiune.

A doua sistemă e a celor cu voiesc să se cuprindă cu totu dezvoltă civilizatilor si-carei civilitate si cea de nationalitate, s'au cu ale cuvinte: suera s'au se va detemura prin lege, că s'au se lae la voință si-carei.

Antorelă imin ai in mai multe capete parile sale a supra acestora dote sistemă. Noi, neavem spătu d'ajunsa pentru tote, trecem la

Concluziune. Să resumem pe acurți cele dăca pama astu sistemă.

1) Nu gadiam neei unu momentu in istoria civilizatilor mai nou, in care ideie singurtecelu s'au nu se avuta influență decisivă a supra dezvoltă omul.

2) Cu totu dezvoltă civilizatilor si-carei civilitate prin transformariile ce se intimplă in idee, une-ori rapide, era d'alte-ori cu incetulu.

3) Privindu unele epoce, vedem cele mai mari descliniu intra nesăbuite omul, mai une-ori ni se pare dreptiunile contrarie; dar d'in tote nu vedem de căta iminentare neinteruptă cătra scopulu ce ni le-au preția creștinatulu, ai principiile statorice in unele epoce stierura numai de medulose care hamare, ce se iubese cu alate de loc.

4) Să folosim s'a impiedeca dezvoltare, libertate, egalitate si banastare genului omeneșcu.

5) Cu am disti in genere despre civilizatulu, se pote aplica si la epoca noastră, căci ideia nationalitatilor inlocuiesc astu pe cele lăle.

Ideia nationalitatilor are analogia cu cea mai mare cu ideile ce domina in alte epoci, d'aci potemu conchide la amănute analogia si in rezultatele ce se obțin de la aceste evințuente, adica potemu presupune: că si ideia nationalitatilor s'au va urmările sale logice! dar numai pana ce observă nu voru fi in opozitiune cu dreptiunea ce o acorda civilizatiune, era influența ei cu nu este îndreptățit, cătu s'au straforsa si se schimbă tote relatatiune ce sunt in viață a statu si in societate.

Marimea si dreptiunea influenței acesteie ideie, atarna de la bazele pe cari se înceaca realizarea ei in singurtecele țiere.

Vin epoci pe acurți cunșule, de ce continua de nationalitate in țierile mai nou a eneserut o influența atăta de mare, si suera vietii nostre publice si s'a deabatu cu atăta putință.

Am arătat desclinaie parerilor ce elatu in patria noastră despre conceptele de nationalitate, apoi pretenziunile ce se facu in numele acestora, si am demonstrat legatură ce elatu intra interesele singurtecelora nationalitati si cele a țierei, cu tote că aste interese la primă vederea par opuse; dreptu aceste certitudine se pote deslegă: dăca, de a principiu, nu vom perde neei candu d'in vedere egalitate de drepturi, nu se vom unu niște de pretenziunile singurtecelora nationalitati, neei d'aceia impregiurarea cumca influență lora atarna de la sustinerea integrității si libertății constituționalu a țierei.

In fine, asemănandu ambele dreptiuni, in cari se proiecteaza multitudine pretenziunilor nationali in țiera noastră, ni-am exprimat convingerea:

1) Că de ora-cu sistemă, care pretinde că in lege s'au se detemura suera activitate și-carei nationalitati, in țiera noastră nu se pote aplica in prase;

2) Că de ora-cu sistemă, care pretinde că in lege s'au se detemura suera activitate și-carei nationalitati, in țiera noastră nu se pote aplica in prase;

de ora-cu aplicarea acesteie sistemă, in locu d'a complăci contrarietăți nationali, ca ar trage după sine cele mai mari restringeri a la libertăți individuali și civili!

3) Că de ora-cu se pote prevedea că urmările acesteia in ordinea primă ar fi împiedecă Austriei si a Ungariei, si totodată in acia parte a Europei, unde pentru multime nationalitatilor casula e analogă, ar face cu neputință inițiativa a veri-cu statu poteste, si astu-felu ar stăruie venitoriulu chelul al celor nationalitati, intra interesu carora s'a proiectat;

4) Că de ora-cu, cu am curat, dăna prezente paze-tiune țierei noastre, d'aci simțim, in care traziune, si adeverate pretenziuni a la singurtecelora nationalitati, vomu deveni la convingerea că imparție țierilor țiere si a tuturor ocidolilor după frecarele pretenziunilor, acestă ar nasec numai

Ce a tampa de nevoi valc

Pe furcuni si plozi nati

Tarmel-mi pasesc, ai de

Sta'ta nise forest, ai de

De lupi si de furcuni ai de

Ce eu d' paduri, ai de

Ca s'au mi fare casing o-ai

Si mieluti grai, ai de

Pre candu invierdese, ai de

Pre candu infloresce, ai de

Frundă codrilor, ai de

Florea campului, ai de

Adi s'au neei o data! ai de

Adi s'au mai areta, ai de

Barbatia ta, ai de

Pentru vietă mea, ai de

Oci! l'apasa de sorocul ai de

Vora s'au me omore

Bacila Ungureanu

Si cu celu Vrancoiu

Bacile stupeni

Capitan de stana, ai de

Ce m'ai crescut mare, ai de

Mai facuta, mai tare, ai de

Intro canii tozmagului

Fratori mei, ai de

Le s'au apere tarmu, ai de

Ca s'adunesc urm, ai de

De lupi si de furc, ai de

Ce eu d' paduri, ai de

Ca s'au mi fare cas, ai de

Si mieluti grai, ai de

Pre candu invierdese, ai de

Pre candu infloresce, ai de

Frundă codrilor, ai de

Erva campului, ai de

Adi s'au neei o data, ai de

Poterea mea tota

Me voiu areta

Pentru vietă ta

Etă mari d'ata ai de

Se irovesc inda, ai de

Bacila Ungureanu, ai de

Si cu celu Vrancoiu, ai de

Amenoi calari, ai de

Pe cai de neferi, ai de

Pe cai munteseni, ai de

Pe cai mocameci ai de

Virtosi i fapturari ai de

Si giosi la statura, ai de

Ca mameci de spinari, ai de

O căta de caii ai de

Pe l'apasa de sorocul ai de

Ca s'au mi fonoze la d'ore

Pe cai Moldovani, ai de

Bacu mai ortomanu, ai de

Dăca celă d'altă țiera, ai de

Cătiela de haiducii, ai de

Cătiensiu de-unu anu, ai de

Alm lui Moldovanu, ai de

Căta canii d'altă țiera, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Cătiandrelu are valc

Lătra, cu turbaru ai de

Limbă s'au inciolesce, ai de

Si se verolose, ai de

Si mi t-i d'ore, ai de

Căti forasce, ai de

Saru si se amonese, ai de

Bacila Ungureanu, ai de

Hittu, ai vicleanu ai de

Spre oblinea se plică, ai de

Raga mară a țiera, ai de

Si acota un pistol, ai de

Pistol vugitru, ai de

Ca sange stropit, ai de

Trage si tintește, ai de

Pe cătielă tovesc, ai de

Cătiandrelu plango, ai de

Si se scaldă n' sange, ai de

Cade in iurtia, ai de

Si nu se mai scoldă, ai de

Ei ei s'auventre, ai de

Li ei natișcu, ai de

La ciobanu nasecu, ai de

Si at-ficiu i vorbescu, ai de

Ciobanu, Ciobanelu ai de

Peciorasi de lele ai de

Ce cu oi mai multe, ai de

Melle si corute, ai de

Li ei natișcu, ai de

Campi ei mai grai, ai de

Turnu s'au t-i multiescu, ai de

Să te mbogătescu, ai de

Si prin ale tale, ai de

Irgili d'ale vale, ai de

Calci d'umbravile, ai de

Si pasci erbile, ai de

Si prin canii te, ai de

Tari ca nise lei, ai de

Tu si ai ușia canii

Veghetorii stani.

Hai cu noi spre colina!

Și stătea de totu!

Viață s'au i frangam

Dilec s'au i stințam!

Gropa s'au i apasam,

Si s'au te-astupam!

Să te pascu bine,

Să scapăm de tine!

— Fratori de stana!

Ce ve sunta de vina?

Dăca-nu mai bogata,

Demoneșcu a tampa!

Căci multa-nu truda!

Multa-nu amă, ostenita!

Căci cu tota toamnă,

Căci prin totă iernă!

Noptea-nu am dormitu,

Diu d'ama lăsată!

Ci-amu grigila de noi,

Să scapa de nevoi, ai de

Să ni la năsture, ai de

Să ni la pascute, ai de

De omite grei, ai de

De manole rele, ai de

Si de ngalbagire, ai de

Si de bolnavire, ai de

Eră n primavara, ai de

Griguesu de cu era,

Pentru mieluti,

Căci cu totu milite,

Să-i aplice candă vora,

La manole lora,

De geru s'au scuteau,

De nghiatu ai ferescu.

Mi-am crescut si canii

Veghetorii stani,

Să mi stea n'rajuțori

Pe ploș si nimori,

complicații nouse, contradicțiile susținerii le-aru ascuți ai mai multu, deci d'în toate aceste cause :

— deoalegarea acestora de naționalitate în Ungaria e cu potența numai prin extinderea libertății individuali și susținerea independenței noastre constituționale, și eforturile practice a egalității îndreptate la aceluși — de la care atotdeauna delegarea definitivă a aceluși estești — o numai executarea consecințelor a legiloru d'în 1848, și se recore în sistemul nostru de administrație să se alipim de principiul naționalismului.

Cuial evenimentul între atânci, asiă e și ideea ce dă de resuneta mare în cutare epoca, une-ori nu o potu precepe pentru acotomul căla mare ce se nasece; și deștepă în dilele noastre și cu ostenina naturalistilor; dar'cau deștepă senfimentulu amare naseute d'în deșabierile lungu, și care are în valențu numai ceea ce cu mințe asotosea cugeta că va potu eștepă: acela-a dora va primi acotose pareri, și cu probabilitate un succese acotose acierii, acceptamțu de la tempa, care de secura va doreți; cașca ostenina naturalistiloru în Ungaria numai pr acotă cale se va potu deșlega;

— p'ntu că unu micșamentu, ineputu în numelu libertății, și care hiențase la ascurarea acotă-a, numai prin libertate se potu ineșia;

— p'ntu că dăca petrecem cu atențione micșamentulu mare religioșilor, ce are oca mai mare analogia cu micșamentulu de naționalitate d'în epoca noastră, și dăca privim starea fierului unde traisim mai multe naționalități, eșperiența justiciu acotă parere;

— și p'ntu că, în fine, ceea ce s'ă dorește deșpre ideelu domitorie intru întreg'e istorie a civilizațiunilor, — o vora dorești și eșperiențelu preșentulu: cumca fice idee numai atânci și numai intr'acea forma devine domitorie, canda si preum o recore interesulu progresulu generalu, și cumca fice-aci si perde potera ce a asociat în cutare epoca, de locu ce se infățiesc intr'o forma contraria cu insușierelu în civilizațiune, și d'acșea dăca la deșlegare ostenini de nat. vom urmai conceptelu evaluu vechiu, vomu de redare starea evaluu de modulu, vomu gati una sistemă noua de lupte; dăca relațiunelu senșurțelorulu naționalități nu le vomu regulă dăca eșemplulu Svitiei sălu Americi de media-epoc'e, și dăca sala Transilvaniei d'în ante de 1848, unde unora naționalități între otare amunite li se dōdera drepturi de școlici; dăca deșlegarea deșt de nat. nu o vomu oceri în libertate comuna și în privilegiu, dăca gurațelorulu naționalități, și dăca, o unu evenimentu, vomu statori nese principiu opore deștepăci e a haitu civilizațiune: atânci e cu nepotătu deșlegarea parca a ceterini.

Dăca vom privi pretențiunelu ce so face în numelu îndreptăreșilor naționali și aru trage dăca slue o

ș'partire noua a cartei europene, atânci intr'o parte a Europei aru fi cu nepotătu a întemei 'v'nuu statu mare, nependăntu; și dăca vedemu turburările ce este intru eșplianera conceptulu de naționalitate, și p'ntulu cu cari pașecia pretențiunelu naționali: intr'adeveru se pare că astă ostenina amunite cu periculu nouu civilizațiune noua, de care vom potu acotă amunți dăca vomu multimi doritulu naționaliuru. — Dar' io nu'me temu, căd' aciă să asie se intempla cu fice-aci ideu noua.

Cine nu cunosec turburarea, carei-a dōda noua ideea de libertate și egalitate, și înca mai dă și în dilele noastre, — și cine n'ă audia plangerile contrariilor acotă ideu? Nu s'ă d'în d'în otare d'or'i că dăca se cōștrămura principiulu atotăntu, trebe să se spargu totu statulu d'în lume? Nu se afirma încă si atânci că egalitate fara cu nepotătu v'rice-ate, cu unu se potu intipul fara de subalternitate, nemioșca dreptulu de posesiune și cu elu totu civilizațiune noua? — și at' nu si se spunu fapte ce intr'adeveru pară a justiciu acotă afirmatiunē? — P'ntu că d'acșea potu deșcu cumca libertate politica n'ă facu acotă motu în multe state, unde contrarii e și ostenin, și cumca în numelu egalitate nu s'ă facu pretenșiune ce turburam ordinu și periculu civilizațiune intr'aga? — și totu si dăca castim la marile micșamēte acotă currua libertate și egalitate deșc noua, cine va potu dē deșcu: că acotă nu ajutămora insușierelu civilizațiune, ma fara condițiunelu progresulu?

Tote cōșt s'ănu d'ia contr'a libertate și egalitate, le potemu dōci și contr'a principiulu de naționalitate, și periculu cu cari, acotă ideu amunite la parera civilizațiune noua, nu sunt mai mici; dar' io nu potemu presupune o analogia si în realitate?

Epoca noastră se solseșcu cu turmulu Vavilonialu, care intru inaltu s'ă aspiratiune nu cunosec margini, și edificia civilizațiunelu vicoșeșc li rădize parca la ceteri, dar' Didea nemioșca inițiunelu loru superbe prin acotă că d'acșea de nou amotōșc limbelu omuncu.

Primeșca asemențara, numai că acotă e ren dăca convergența mea. — Nu poporele p'ntulu și tiranulu nebunulu v'ă rădize turmulu parca la ceteri, și numai pr traușu l'ă pedepătu canda prin amotōșc alelu limbelu poporeșc oș impramăduri, dar' p'ntu popore acotă fi o biefieru a providențiu divine, care nu v'ă cu elu s'ă și pieria p'ntulu în lucruri șevile, ci le-au impramăciu pr p'ntulu, ca să lu-cul-tivare prototidene. — Cēca ce ostenin în sant'a scriptura deșpre turmulu Vavilonialu, e primul micșamentu de libertate a curu-a survenire n'ă remane, — e p'nt'a protestatiune a egalit'atē noua în contr'a poporeșc, și intru acotă naționale se cōștrămura micșamentulu naționale în epoca noastră, p'ntulu că dăca s'ă d'ia libertate individulu și de dōci si eșperiențelorulu naționali. Dăca avemu încōșdore în ceterulu buma ala libertate, reconosemă minunite ce le-au in-

deplășitu principiulu egalit'atē în epoca noastră: dōce ce ne îndreptătesc dōce să ne indōim de deștepulu buma ala acotă-a ideu, canda ele se aplica în mēșura mare?

Chiari p'ntu că micșamentulu naționale e unu ramu d'în micșamēntulu maru a epocii noastre, și aș luea e în natur'ă lucruriu inselare ce n'ă dōveditu canda egalitate se cōșfundu cu egalitate statulu, și libertate în nemioșca taturoru edicolare: se potu p'ntu că și acotă va dā amu la mēșu lupte: și tototatē se potu p'ntu că acotă micșamentu nu va aduce rezultate cu unil'io credu de consecințe necesare.

Preum triumfulu egalit'atē nu dăca la armările ce le odoșca corifidii ci, și înșieru esteș precum o p'ntu Rousseau: asemene rezultate acceptamțu si de la triumfulu egalit'atē naționali. Principiulu, v'ric-aci nu vom insușieru p'ntu elu, nu schimba natur'ă lucruriu, și deșclieșca ce este intru omunē șugășuri si natiune, nu se va potu nemeli neci prin legi neci prin doctrine.

Si precum micșamentulu naționali nu vora realiaș asperitate acotă-a ce acceptu, nu egalit'atē deștepă la taturoru poporelu p'ntulu, și egalit'atē f'apica: totu asiă nu vora realiaș neci fanteșelu ce unil' lega de acotă micșamēntu în privinț'a venitoriulu naționali loru.

Atotura arușu cumu filologu a șcrutatu originea poporelu, au gatu pr conșanșeni si anuni popore și a celulu laltu, dar' cu tote că multe popore se ade- v'rica și fi frati, ele totu-nu se ancurau unde în bratielu altore; dăca n'ă succese religioșu a modulu acotă-a, nu va succese filologu și neci politolog. Nisiemelu de unitate a taturoru poporelu slave de Europa, v'ric-aci de frumose și de poșteșc s'ă fie, potu s'ă p'ntu rezultate mari morali, dar' ele nu se vora realiaș prin micșamēntulu naționali a le tempulu nostru.

Dăca deșcandă se luea vechia și civilizațiune de Roma, și statotideneșc principiulu ceterinateșc, totu nu s'ă potu că se nu remana cine o parte d'în insușierelu vechi, și dăca totu civilizațiune noua moderna se bazeșca mare parte pr remanentele celulu vechi: totu asiă va fi și cu micșamēntulu preșentulu nat. carora-n'ă suntam martori.

Dar' dăca ideea de nat. nu va aduce rezultate mari ce unil'io acceptu, deșt nu va aduce p'ntușizimulu: dar' ore nu o rezultate mare canda popore vora deșcandă îndreptate egalit'atē? — Dăca privim la cele rezultate și p'ntu acotă d'în ideea de nat: ore nu va trolu s'ă marturiazu și intr'acotă e manifestatiune providențiu divine?

Civilizațiune noua numai atânci potu cōșpunde inaltu asiă misiunulu, dăca tote poporelu haitu vora l'ă parte la lucrulu comun, și-ace cu capaci-

Si, cai mi-amu crecutu,
Pre-cummi amu putu.
Ce s'ă mi portu povor'a
Ier'u, ca si v'er'a.
Amu facu prin dare
Fapte de 'ndurare,
Căci pre cei d'antăi
Dintre casii mei
De pre la ispasu,
Canda e campulu grasu
Jertva l-amu adaru
Cătuhi de aur.
La beser'ca sacra
Unde pop'a cantu.
Er' de-a dōu'ă ora
D'în casii de v'er'a
Pre cei mai frumosi
În dios de mosi
I-amu datu de pomana
La lumea șermana,
La ceru s'ă trimis
Ruga amita
Sō mi se cobore
Binecuvăntare.
Deșci spuneti-mi dreptu
Ca ma'ă po pe pieptu!
Spuneti-mi curatu,
Ce vi-au vinovat'ă
Iase de gasciți,
Dăca șocit'u,
Cumca că lungu mine
Nu ve mēșu lino,
Eu me voia mută,
Si m'oiu departu,
Si ve voia laș
Campiile late,
Apele curate,
Văile înverșite,
Călușu 'afortite
Si dămbrele,

Si isorele,
Singuri ce s'ă fiti,
Sō ve 'nobotăți!
— Hai cu noi spre codru!
Sufletulu de latur'
Vieț'i s'ă-ti infrangem,
Dilele s'ă-ti singem,
Grōp'a s'ă-ti sapăm
Si s'ă te apătăm,
Sō te panem lino,
Sō șapăm de tine!
Dar' dăca voiești,
Sō te 'mprețușim
Atunci cōtu la cotu
Te legăm de totu,
Si la cōdru-apoi
Te vomu dace noi!
Grōp'a-ti vomu sapu,
Si te omu atepu,
Iase turr'u ta
Nu în romanca,
Ca sō ne 'mparțim
Si s'ă moșcōm-ă.
Dara celu ciobanu
Celu baci Moldovanu
Face de trei ori
Cruce cōtra dōci
Si d'în tēa șorci
Cu plasele late
Unu hangaru talon
Ca mănșuchia de om,
Hangaru de ciobanu
Lucru brășoveniu,
Si ca acot'a n'ă mana
De trei ori se 'nchima,
Si-apoi li vorbesc
Pe moldovenesc:
— „Alotui moacă!
Numeu de hotomani!
Ce! veniti cu frati

Vieț'i s'ă-mi ianți?
Haidet' sō luptăm!
Sō ne măsurăm,
Si-apoi s'ă vedem,
Care-oi s'ă 'vinge,
De cōșcoru s'ă plangă,
Unde d'ăno
Umbrelu d'în gropu,
Stancele cōlate,
Tărnelu 'mpietate
Siesu, pōni rotunde,
Pescerelu-afundē
Veniti mai apore,
De veti s'ă dăpe
Cu sang'e d'în voi
Valteri si coroi!
Er' celu Ungureanu
Hitru si vicleanu
Dōce finte șocote
Ca glont încarcatu,
Flinte ruginē
Ca sang'e stropite;
Trage si tinteșcu,
Si nu la mimeru,
Si mai tragă-dōte,
Si lu loveșcu n'ă costu!
Baculu mi se 'ncinge,
Ran'a de ai-o stringe,
Ca br'u-o 'nvoleșcu,
Sangelu l'opreșcu,
Spre Ungureanșu
Face cōtu-va parē,
Si mi t'ă tinteșcu,
Si mi t'ă lu loveșcu
La loveșcu dreptu
Er' hangaru n'ă pieptu,
Cu l'ă de pe calu
Cade si n'ă navalu
De sang'e se 'meca,
Foteșcu l'ă secu,

Sufletu-i înceta
Vieț'ia si oș putu.
Moldovanu dāra
Cruce si face d'ra,
Si în barbatu,
Si cu vitoșu,
Dio l'au Vranceanu
Șoia de hotomani:
„Stai Vranceanu copile,
Sō te atinga de diu!
Eu mi te-oiu direge
Hotu fara de lege,
Ca s'ă 'nveti dōu' data
Cu t'ă-tu te totu,
Ce potu omu ciobanu
Una laciă Moldovanu!
Vranceanu s'ă 'ncera,
Pistol-u si încera,
Tremura tinteșcu
Si nu la mimeru,
Calulu si lu strunoseșcu
Si lu tregușu p'ntușcu
Moldovanu dāra
Daciu' o chioru,
Si dā semu s'ă vina
Canii de la stana;
Glasu clocotescu
Si se respandescu
Canii totu audu
Glasu cunoscutu,
Te cunșcu l'argu
Răpēde alergu,
Ca pāșera n'ă sboru
Cōtra baculu loru.

(Va urma)

— 0021 paginu

